

datum: 18 maart 2026

Werkbereidheid¹

Om recht te hebben op maatschappelijke integratie (tewerkstelling/leefloon) wordt een cliënt geacht werkbereid te zijn, tenzij er gezondheids- en/of billijkheidsredenen zijn.² In deze nota geven we puntsgewijs aan welke elementen³ van belang kunnen zijn in het kader van beoordeling deze voorwaarde.

1. Toetsing tijdens het sociaal onderzoek

- ✓ Werkbereidheid is een inspanningsverbintenis.
- ✓ Werkbereidheid is een ingesteldheid, die inhoudt dat de betrokkene zich actief inzet om een betrekking te vinden. Dit op basis verklaringen, gedragingen, ...
- ✓ Uitsluitend het tonen van goede wil om te werken, is onvoldoende, er mag verwacht worden dat er actief naar werk gezocht wordt.
- ✓ De werkbereidheid zal concreet worden beoordeeld rekening houdend met de persoonlijke situatie/sociale context van elke persoon (zijn leeftijd, zijn opleiding, zijn gezondheid, zijn opvoeding, zijn familiale situatie, ...).
- ✓ Er zal rekening gehouden worden met de positieve houding tegenover werkaanbiedingen van het OCMW of de arbeidsbemiddelingsdienst (VDAB, Actiris of FOREM), deelname aan examens, het volgen van opleidingen, ...
- ✓ Inschrijving in de VDAB is initieel vereist.
- ✓ Er wordt vaak gekeken naar inschrijving in interimkantoren.
- ✓ Het is overdreven om een bepaald (hoog) aantal sollicitatiebewijzen te vragen om daarop de werkbereidheid te beoordelen.
- ✓ Er mag verwacht worden dat doelgericht gesolliciteerd wordt (passende betrekkingen, op niveau van de cliënt, ...).
- ✓ De werkbereidheidsvoorwaarde moet op een redelijke manier worden gehanteerd, dwz met gezond verstand toepassen.
- ✓ De werkbereidheid van betrokkene wordt nagegaan aan de hand van het sociaal onderzoek en wordt niet op dezelfde manier beoordeeld als de werkloosheidsreglementering. De criteria inzake de werkloosheidsreglementering zijn niet van toepassing (eigen wetgeving!).
- ✓ Indien betrokkene een sanctie heeft opgelopen bij de RVA betekent dit niet automatisch dat betrokkene geen recht heeft op een leefloon, noch dat er automatisch wel een recht is.
- ✓ De werkbereidheid van personen die omwille van de beperking van de werkloosheid in de tijd hun uitkering hebben verloren, wordt normaliter op dezelfde wijze zoals in elk ander dossier bekeken.

¹ Op basis van rechtspraak, rechtsleer, de algemene omzendbrief betreffende het recht op maatschappelijke integratie en lokale praktijken

² Artikel 3, 5° RMI Wet

³ Niet limitatieve opsomming

2. Billijkheidsredenen

- ✓ Het OCMW beoordeelt autonoom de billijkheidsredenen in functie van de omstandigheden.
- ✓ De jongere die studies volgt om een diploma te halen, waardoor zijn positie op de arbeidsmarkt beter zal zijn, is in principe vrijgesteld van de werkbereidheidsvoorwaarde. (maar waarvan wel inspanningen voor vakantie/weekendwerk mogen verwacht worden in de periode dat de studies het toelaten)
- ✓ Moeilijke situatie van een alleenstaande vrouw (en vaak geen kinderopvang)
- ✓ Cliënt is verwickeld in een echtscheiding en heeft kinderlast.
- ✓ Benaderen pensioenleeftijd.
- ✓ (Mantel)zorg voor kinderen/ouders
- ✓ Taalkennis dient eerst opgebouwd te worden

3. Gezondheidsredenen

- ✓ Gezondheidsissues worden gestaafd door een medisch attest.
- ✓ Iemand die kampt met een zware drugverslaving zal zich best eerst laten behandelen vooraleer hij kan werken.
- ✓ Een cliënt die zwanger is of een medisch erkend rugprobleem heeft, kan moeilijk zwaar werk verrichten.
- ✓ Het OCMW kan de betrokkene die gezondheidsredenen inroept, al dan niet gestaafd door een medisch attest van de behandelende geneesheer, onderwerpen aan een medisch onderzoek dat uitgevoerd wordt door een geneesheer die door het centrum gemandateerd en betaald wordt.
- ✓ Cliënt is zwanger en heeft nog een zeer klein kindje ten laste op het ogenblik van de aanvraag.
- ✓ Er kan rekening gehouden worden met een attest welzijn van de VDAB (vooral met betrekking tot cliënten die hun werkloosheidsuitkering hebben verlopen als gevolg van de beperking van de werkloosheid in de tijd)
- ✓ Cliënt heeft chronische hartproblemen.
- ✓ De verzwakte algemene toestand van een cliënt kan mee in overweging genomen worden.
- ✓ Cliënt zit in een post-ingreep periode.
- ✓ Cliënt met psychologische stoornissen.

De beoordeling van de werkbereidheid en van de gezondheids- en billijkheidsredenen valt binnen de handelingsruimte van de sociaal werkers van de sociale dienst van het OCMW. Zij motiveren in het sociaal verslag waarom een cliënt al dan niet als werkbereid beoordeeld wordt en waarom.